

Replik: Indelningen i elområden är viktig för ett välfungerande kraftsystem

Sydsvenskan den 5 december 2025

Fem landshövdingar från södra Sverige (Maria Arnholm, Peter Danielsson, Ulrica Messing, Anders Thornberg och Allan Widman) anser att det är orättvist att elpriserna är högre i södra än i resten av Sverige (Aktuella frågor 28/11). De vill därför avskaffa indelningen i elområden. Men om elområdena tas bort kan det bli dyrare att driva kraftsystemet, samtidigt som risken för elbrist ökar och Sveriges konkurrenskraft försämras.

Skillnaderna i elpriser inom landet har ökat under 2020-talet. De fem landshövdingarna vill återskapa ett gemensamt elområde, så som det såg ut innan 2011. Det skulle sänka snittpriset i södra Sverige något, men den största förändringen blir troligen att snittpriset i Norrland ökar.

Om Sverige skulle införa ett gemensamt elområde skulle elpriset bli sämre på att visa var i landet det finns störst behov av el. Det skulle bli svårare att samordna elproduktionen, och elnätet skulle inte användas på bästa sätt. Elproduktionen skulle bli mindre effektiv, vilket gör att kostnaderna ökar och att snittpriset på el i landet blir högre. Dessutom blir risken för elbrist större om elsystemet inte fungerar lika bra som tidigare.

Det finns också långsiktiga fördelar med elområden. Genom att elpriset varierar mellan olika områden styrs investeringarna till de platser där de gör mest nytta för samhället. Till exempel har det under 2020-talet skett stora investeringar i vindkraft i norra Sverige. Elpriset har därmed blivit mycket lågt där, vilket bromsar fortsatt utbyggnad av vindkraft i norra Sverige. Med ett gemensamt elpris för hela landet skulle utbyggnaden av vindkraften fortsätta i norra Sverige, trots att samhället främst behöver mer elproduktion i södra Sverige – något som skillnaderna i elpriset visar.

Erik Lundins forskning har visat att elområdesindelningen bidrog till att utbyggnaden av vindkraften ökade i södra Sverige, även om förutsättningarna för vindkraft är betydligt sämre där. Under 2020-talet har dessutom många lokalpolitiker satt stopp för utbyggnaden av elproduktion i södra Sverige, vilket har bidragit till att priserna ökat där.

Personer som bor i närheten av vindkraftverk bör få kompensation för de störningar som vindkraften kan orsaka. Det kan göra att fler accepterar vindkraften där de bor. Regeringens förslag om att vindkraftsföretag ska dela med sig av sina intäkter till dem som bor i närheten är ett exempel på sådan kompensation.

Skillnaderna i elpriser bidrar till att ny industri som är mycket elintensiv placeras i Norrland, där tillgången på el är hög och elpriset är lågt. Om nya fabriker och elproduktion byggs där det är billigast och mest effektivt, minskar skillnaderna i elpriser mellan olika delar av landet på sikt.

Skillnaderna i elpriser mellan olika delar av Sverige skulle också minska om det gick att skicka mer el genom elnätet inom landet. En relativt billig och snabb åtgärd är att öka överföringsförmågan i

dagens nät. Svenska kraftnät kan till exempel investera i nätkomponenter som styr om elflödet i nätet, så att flaskhalsar kan undvikas. Svenska kraftnät skulle också kunna investera i prognosverktyg och upphandla mer reservkapacitet, så att det blir möjligt att minska säkerhetsmarginalerna och öka överföringen i dagens nät.

De fem landshövdingarna antyder att Sverige skulle vara det enda EU-landet med elområden. Det stämmer inte. Även Danmark och Italien (samt Norge) har elområden. I Nederländerna, Storbritannien och Tyskland finns en diskussion om att införa elområden. Det är något som Sveriges regering bör uppmuntra, eftersom en sådan uppdelning skulle bidra till lägre elpriser i norra Europa, och indirekt även i Sverige.

Behåll indelningen i elområden. Den är viktig för att Sverige ska kunna ha ett välfungerande kraftsystem.

Pär Holmberg

Erik Lundin

Thomas Tangerås